

A בס"ד

Intro

Today we will Be"H learn צ"ג of בבא בתרא. Some of the topics we will learn about include:

הולכין בממון אחר הרוב

The Gemara relates whether we follow a majority to determine monetary matters?

The Gemara relates this מחלוקת to the following cases:

1.

שור שנגח את הפרה

ונמצא עוברת בצדה

If an ox gores a cow and a dead fetus is found at her side;

Whether we assume that this cow is of the majority of cows who carry viable fetuses, and so the calf must have died due to the goring?

2.

שור שהיה רועה

ונמצא שור הרוג בצדו

If we discover a dead ox next to an ox known to gore;

Whether we assume that this ox killed it? This may also depend on

רובא וחזקה

The relative merits of an assumption based on רוב, a majority, and an assumption based on a חזקה, such as that an animal with a predisposition to gore would cause damage.

B

3.

המוכר פירות

ולא צמחו

Whether a sale of edible seeds is binding if the seeds were not suitable for planting?

This may also depend on whether

אזיל בתר רובא דאינשי

או רובא דזריעה

We follow the quantity of buyers, or the quantity of seeds sold;

דמי זרע והוצאה

Whether we penalize the seller of unsuitable seeds for any expenses that the buyer incurred while planting?

Similarly,

אומן שקלקל

נותן לו דמי בושתו

Whether a paid professional who ruined his client's food must compensate him for causing him embarrassment?

A

הולכין בממון אחר הרוב

שור שנגח את הפרה
ונמצא עוברת בצדה

שור שהיה רועה
ונמצא שור הרוג בצדו

רובא וחזקה

B

המוכר פירות
ולא צמחו

אזיל בתר רובא דאינשי
או רובא דזריעה

דמי זרע והוצאה

אומן שקלקל
נותן לו דמי בושתו

1 So let's review...

The Gemara on ב"ב דף צ"ב cited a מחלוקת רב ושמואל:

Rav holds

בתר רובא אזלינן

We follow the majority of cases even regarding monetary matters.

While שמואל holds

כי אזלינן בתר רובא

באיסורא

בממונא לא

We only follow the majority regarding prohibitions, but not regarding monetary matters.

The Gemara continues citing several משניות וברייתות to prove this issue, alluded to in the

סימן

אשה ועבד שור שורין ופירות

3.

שור

The Mishnah in בבא קמא states;

שור שנגח את הפרה

ונמצא עוברה בצדה

If an ox gored a cow, and a dead fetus was found at her side;

ואינו ידוע

אם עד שלא נגחה ילדה

או אם משנגחה ילדה

We do not know whether the cow miscarried before it was gored, and the owner of the ox is not liable for the fetus, or if it died due to the goring, and he is liable for the fetus, משלם חצי נזק לפרה

ורביע לולד

The owner of the ox must pay $\frac{1}{2}$ the value of the cow, because the ox was a תם, and it certainly killed the cow;

And $\frac{1}{4}$ the value of the fetus, because the ברייתא reflects the opinion of סומכוס that litigants divide a disputed sum, and it's a ספק whether the ox killed the fetus.

1

מחלוקת רב ושמואל

המוכר שור לחבירו

ונמצא נגחן

We must determine whether it is a מקח טעות.

ושמואל אמר

כי אזלינן בתר רובא

באיסורא

בממונא לא

רב אמר

בתר רובא אזלינן

רובא לרדיא

זבני

סימן

אשה ועבד שור שורין ופירות

3

שור

The Mishnah in בבא קמא states;

שור שנגח את הפרה

ונמצא עוברה בצדה

If an ox gored a cow, and a dead fetus was found at her side;

ואינו ידוע

אם עד שלא נגחה ילדה

או אם משנגחה ילדה

We do not know

whether the cow miscarried before it was gored, and the owner of the ox is not liable for the fetus, or if it died due to the goring, and he is liable for the fetus,

משלם חצי נזק לפרה

ורביע לולד

The owner of the ox must pay $\frac{1}{2}$ the value of the cow, because the ox was a תם, and it certainly killed the cow;

And $\frac{1}{4}$ the value of the fetus,

Because the ברייתא reflects the opinion of סומכוס that litigants divide a disputed sum, and it's a ספק whether the ox killed the fetus.

2 The Gemara asks
 לימא הלך אחר רוב פרות
 ורוב פרות מתעברות ויולדות
 והא ודאי מחמת נגיחה הפילה
 According to Rav, we should assume that this cow is of
 the majority of cows, who carry viable fetuses, and so the
 fetus must have died due to the goring, and the השור בעל
 should be liable for a full 1/2?

The Gemara answers that indeed, we assume that the cow
 miscarried due to the ox. However, we do not know
 whether
 מקמה אתא ומביעתותא הפילה
 The ox approached it directly and it miscarried due to
 fright, and so
 גרמא בנזקין פטור
 The גרמא is not liable for its indirect damage; OR
 מאחורה אתא ומינגח נגחה והפילה
 The ox approached it from behind and it miscarried from
 the goring, and so the השור בעל is liable. Therefore,
 הוא ממון המוטל בספק
 וכל ממון המוטל בספק חולקין
 It is unclear whether he is liable, and so they divide the
 disputed sum.
 =====

2

?

**לימא הלך אחר רוב פרות
 ורוב פרות מתעברות ויולדות
 והא ודאי מחמת נגיחה הפילה**

*According to Rav, we should assume
 that this cow is of the majority of cows,
 who carry viable fetuses,
 and so the fetus must have died due to the goring,
 and the השור בעל should be liable for a full 1/2?*

*We do indeed assume
 that the cow miscarried due to the ox.
 However, we do not know whether...*

<p>מאחורה אתא ומינגח נגחה והפילה <i>The ox approached from behind and it miscarried from the goring, and so the בעל השור חייב</i></p>	<p>מקמה אתא ומביעתותא הפילה <i>The ox approached it directly and it miscarried due to fright, and so גרמא בנזקין פטור The השור בעל is not liable for its indirect damage.</i></p>
--	--

*Therefore,
 הוא ממון המוטל בספק
 וכל ממון המוטל בספק חולקין
 It is unclear whether he is liable,
 and so they divide the sum.*

3

4.

שורין

The Gemara cites a Braisa in which there is a Machlokes:

The תנא קמא says

שור שהיה רועה

ונמצא שור הרוג בצדו

If many oxen were grazing, and we discovered a dead ox next to one particular ox,

אע"פ שזה מנוגח

וזה מועד ליגח

זה מנושך

וזה מועד לישוך

Even if the dead ox was gored or bitten, and this ox is a מועד to gore or bite,

אין אומרים

בידוע שזה נגחו וזה נשכו

We do not assume that this ox killed it. And the Rashbam adds

אפילו ממון המוטל בספק לא הוי

דמאן לימא לן שזה נגחו

The owner of the מועד שור is not even liable to divide the damage, since there is no proof that his ox was involved at all.

However, רבי אחא disagrees and says

גמל האוחר בין הגמלים

If a camel was mating, and as the Rashbam explains

סתם בהמות בשעת תשמיש

משתגעות ומכין זכרים זה את זה

During mating, male animals often attack each other, and

®

ונמצא גמל הרוג בצדו

We discovered a dead camel next to it,

בידוע שזה הרגו

We assume that this camel killed it, even if it is a תם, and its owner is liable.

3

4

שורין

The Gemara cites a Braisa

תנא קמא

שור שהיה רועה

ונמצא שור הרוג בצדו

If many oxen were grazing,

and we discovered a dead ox next to a particular ox,

אע"פ שזה מנוגח – וזה מועד ליגח

זה מנושך – וזה מועד לישוך

Even if the dead ox was gored or bitten,

and this ox is a מועד to gore or bite,

אין אומרים

בידוע שזה נגחו וזה נשכו

We do not assume that this ox killed it.

And the Rashbam adds

אפילו ממון המוטל בספק לא הוי

דמאן לימא לן שזה נגחו

The owner of the מועד שור is not even liable to divide the damage, since there is no proof that his ox was involved at all.

רבי אחא

גמל האוחר בין הגמלים

If a camel was mating,

and as the Rashbam explains

סתם בהמות בשעת תשמיש

משתגעות ומכין זכרים זה את זה

During mating, male animals often attack each other,

ונמצא גמל הרוג בצדו

We discovered a dead camel next to it,

בידוע שזה הרגו

We assume that this camel killed it, even if it is a תם, and its owner is liable.

4 Now, the Gemara assumes רובא וחזקה כי הדדי נינהו
 An assumption based on רוב, a majority, and an assumption based on a חזקה, such as that an animal with a predisposition to gore will cause damage, are of equal standing. Therefore, the Gemara explains the מחלוקת as follows:
 לימא רב דאמר כרבי אחא ושמואל דאמר כתנא קמא רבי אחא, who follows the חזקה, uses such proofs in determining monetary matters, and רב, who uses the רוב, follows his opinion.
 While the תנא קמא, who does not follow the חזקה, does not use such proofs, and so שמואל, who does not use רוב, follows their opinion.

However, the Gemara offers two possible differences between these two מחלוקת:

1. לא אזלינן בתר חזקה אבל בתר רובא אזלינן
 Perhaps we do not follow a חזקה, but we do follow a רוב, because ®
 רובא וחזקה רובא עדיף רוב is a stronger proof.

2. OR
 אזלינן בתר חזקה דהוא גופיה מוחזק אבל בתר רובא לא אזלינן
 Perhaps we only follow חזקה, since ®
 הוא עומד בצדו
 The evidence is before us and it provides proof that this particular camel damages. However, we do not follow a רוב, since ליתיה קמן
 It is merely a statistical proof.
 =====

4 *The Gemara assumes*
רובא וחזקה כי הדדי נינהו
 An assumption based on רוב, a majority, and an assumption based on a חזקה, such as that an animal with a predisposition to gore will cause damage, are of equal standing.
 Therefore, the Gemara explains the מחלוקת as follows:
לימא...

ושמואל דאמר כתנא קמא
 The תנא קמא, who does not follow the חזקה, does not use such proofs, and שמואל, who does not use רוב, follows their opinion.

רב דאמר כרבי אחא
 רבי אחא, who follows the חזקה, uses such proofs in determining monetary matters, and רב, who uses the רוב, follows his opinion.

2
אזלינן בתר חזקה דהוא גופיה מוחזק אבל בתר רובא לא אזלינן
 Perhaps we only follow חזקה, since
 הוא עומד בצדו
The evidence is before us and it provides proof that this particular camel damages. However, we do not follow a רוב, since it is merely a statistical proof.

1
לא אזלינן בתר חזקה אבל בתר רובא אזלינן
 Perhaps we do not follow a חזקה, but we do follow a רוב, because
 רובא וחזקה רובא עדיף
רוב is a stronger proof.

5

5.

פירות

The Gemara now relates this מחלוקת רב ושמואל to our Mishnah:

המוכר פירות לחברו

וזרען ולא צמחו

If one person sold produce to another, and the buyer planted them, but they did not grow;

ואפילו זרע פשתן

Or even if he purchased and planted flaxseed that didn't grow;

אינו חייב באחריותן

The seller is not responsible to reimburse him for the purchase.

The Gemara asks

מאי אפילו

What additional teaching does the Mishnah offer with the case of the flaxseed?

And the Gemara explains

לאו אפילו זרע פשתן

דרובא לזריעה זבני

ואפ"ה לא אזלינן בתר רובא

Although most flaxseeds are purchased for planting, we do NOT follow the majority, and the seller can claim that he sold them for eating, in accordance with שמואל's opinion?

5

5

פירות

The Gemara now relates this מחלוקת רב ושמואל to our Mishnah:

**המוכר פירות לחברו
וזרען ולא צמחו**

If one person sold produce to another, and the buyer planted them, but they did not grow;

ואפילו זרע פשתן

Or even if he purchased and planted flaxseed that didn't grow;

אינו חייב באחריותן

The seller is not responsible to reimburse him for the purchase.

?

מאי אפילו

What additional teaching does the Mishnah offer with the case of the flaxseed?

And the Gemara explains

**לאו אפילו זרע פשתן
דרובא לזריעה זבני**

ואפ"ה לא אזלינן בתר רובא

Although most flaxseeds are purchased for planting, we do not follow the majority, and the seller can claim that he sold them for eating, in accordance with שמואל's opinion?

6 The Gemara concedes the point, and explains תנאי היא
This is actually a מחלוקת תנאים, as evidenced by the following ברייתא, which cites three opinions:

1.
The תנא קמא says
המוכר לחברו
זרעוני גינה שאין נאכלין
חייב באחריותן
If someone sold inedible garden seeds, and the buyer planted them and they did not grow, the seller is responsible and must reimburse him, because they were clearly sold for planting. However,
זרע פשתן
אינו חייב באחריותן
If he sold him edible flaxseed, he is not responsible.

2.
רבי יוסי says
נותן לו דמי זרע
He is responsible in both cases.

6 *The Gemara concedes the point, and explains*
תנאי היא
This is actually a מחלוקת תנאים, as evidenced by the following ברייתא, which cites three opinions:

1
תנא קמא
המוכר לחברו
זרעוני גינה שאין נאכלין
חייב באחריותן
If someone sold inedible garden seeds, and the buyer planted them and they did not grow, the seller is responsible and must reimburse him, because they were clearly sold for planting.

However,
זרע פשתן
אינו חייב באחריותן
If he sold him edible flaxseed, he is not responsible.

2
רבי יוסי
נותן לו דמי זרע
He is responsible in both cases.

7

3.
 רבי יוסי responded to the חכמים
 הרבה לוקחין אותו לדברים אחרים
 Since flaxseeds are often purchased for eating, he is not responsible.

The Gemara explains the מחלוקת:
 תנא קמא

לא אזיל בתר רובא
 The תנא קמא does not follow a majority in monetary matters; as is שמואל's opinion. Therefore, if they are edible, he is not responsible. However,

רבי יוסי ואמרו לו
 תרוייהו בתר רובא אזלי
 Both רבי יוסי and the חכמים follow a majority in monetary matters; as is רב's opinion; and the Rashbam explains

כנגד אדם אחד
 שקונה י' סאין לזריעה
 יש מאה בני אדם
 שקונין מיהת סאה אחת למאכל ולרפואה
 For every one person who purchases ten סאה for planting, one hundred people buy a total of one סאה for eating or healing. Therefore, their מחלוקת is as follows:

מר אזיל בתר רובא דאינשי
 ומר אזיל בתר רובא דזריעה
 The תנא קמא follows the majority of buyers, who buy for many reasons, and so the seller is not responsible, while רבי יוסי follows the majority of seeds, and most are purchased for planting, and so the seller is responsible.

=====

7

3

חכמים

הרבה לוקחין אותו לדברים אחרים

Since flaxseeds are often purchased for eating, he is not responsible.

תנא קמא

לא אזיל בתר רובא

The תנא קמא does not follow a majority in monetary matters; as is שמואל's opinion.

Therefore, if they are edible, he is not responsible.

However,

רבי יוסי ואמרו לו

תרוייהו בתר רובא אזלי

Both רבי יוסי and the חכמים follow a majority in monetary matters; as is רב's opinion;

and the Rashbam explains

כנגד אדם אחד

שקונה י' סאין לזריעה

יש מאה בני אדם

שקונין מיהת סאה אחת למאכל ולרפואה

For every one person who purchases ten סאה for planting, one hundred people buy a total of one סאה for eating or healing.

Therefore, their מחלוקת is as follows:

מר אזיל בתר רובא דאינשי

ומר אזיל בתר רובא דזריעה

The תנא קמא follows the majority of buyers, who buy for many reasons, and so the seller is not responsible, while רבי יוסי follows the majority of seeds, and most are purchased for planting, and so the seller is responsible.

8 The Gemara cites a related מחלוקת:

מהו נותן לו
דמי זרע ולא הוצאה
When he is responsible to pay, he only reimburses him for the seeds, and not for any related expenses, because
גרמא בעלמא הוא
ופטור
He is not liable for indirect damages.
ויש אומרים
אף הוצאה
We penalize him, and he must compensate him for his expenses.

רב חסדא commented
רשב"ג היא
The second opinion is the ruling of רשב"ג.

At first, the Gemara assumes he refers to the ruling in our Mishnah:
המוכר פירות לחבירו
וזרען ולא צמחו
ואפילו זרע פשתן
אינו חייב באחריותן
He is not responsible for edible seeds, and
רשב"ג אומר
זרעוני גינה שאינן נאכלין
חייב באחריותן
One IS liable for garden seeds, which are inedible.

8

A related מחלוקת

מהו נותן לו

<p><i>ויש אומרים</i></p> <p>אף הוצאה</p> <p>We penalize him, and he must compensate him for his expenses.</p> <p>↓</p> <p><i>רב חסדא</i></p> <p>רשב"ג היא</p> <p>The second opinion is the ruling of רשב"ג.</p>	<p><i>תנא קמא</i></p> <p>דמי זרע ולא הוצאה</p> <p>When he is responsible to pay, he only reimburses him for the seeds, and not for any related expenses, because</p> <p>גרמא בעלמא הוא ופטור</p> <p>He is not liable for indirect damages.</p>
---	--

At first, the Gemara assumes he refers to the ruling in our Mishnah:

המוכר פירות לחבירו וזרען ולא צמחו ואפילו זרע פשתן אינו חייב באחריותן

He is not responsible for edible seeds, and

רשב"ג אומר זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן

One is liable for garden seeds, which are inedible.

9 However, the Gemara points out
 ת"ק נמי הכי קאמור
 הוא דאינו חייב באחריותן
 זרע פשתן
 הוא דרעונו גינה שאינו נאכלין
 חייב באחריותן
 They only exempt him for flaxseeds, but not for inedible
 garden seeds.

Therefore, the Gemara explains
 הוצאה איכא בנייהו
 They are arguing regarding reimbursement for his
 expenses:
 מר סבר דמי זרע
 ומ"ס אף הוצאה
 הוא דרעונו גינה שאינו נאכלין
 he is liable for the expenses, because
 כל תנא בתרא
 לטפויי מילתא קא אתי
 We assume the second תנא is adding to the first.

9

However, the Gemara points out
ת"ק נמי הכי קאמור
 agrees with רשב"ג's ruling, because
זרע פשתן
הוא דאינו חייב באחריותן
הא דרעונו גינה שאינו נאכלין
חייב באחריותן
 They only exempt him for flaxseeds,
 but not for inedible garden seeds.

הוצאה איכא בנייהו
 They are arguing regarding
 reimbursement for his expenses:

ומר סבר
אף הוצאה
 רשב"ג says he is liable
 for the expenses
 because...

מר סבר
דמי זרע
 תנא קמא exempts him
 from the expenses

כל תנא בתרא לטפויי מילתא קא אתי
 We assume the second תנא is adding to the first.

10 However, the Gemara offers an alternate explanation of the Mishnah:

דלמא כולה רשב"ג היא
וחסורי מחסרה

Perhaps רשב"ג is the author of the entire Mishnah, as the Rashbam explains

יציאה איכא בינייהו
תירוץ דחוק הוא

This is more plausible than to say that they are arguing regarding a matter not even mentioned in the Mishnah.

Therefore, the Gemara explains that רב חסדא referred to the ruling of רשב"ג in the following ברייתא:

המוליך חטין לטחון
ולא לתתן

ועשאו סובין או מורסין

If the miller forgot to moisten the customer's wheat, and therefore ground it into bran, OR

קמח לנחתום

ואפאו פת ניפולין

If a baker made crumbly bread from his customer's flour, OR

בהמה לטבח

וניבלה

The butcher slaughtered another person's animal incorrectly;

חייב

מפני שהוא נושא שכר

He is liable, IF he was paid for his work. However,

אומן

שומר חנם

פטור

If a professional offers his services for free, he is not liable.

However,

רשב"ג אומר

נותן לו דמי בושתו

ודמי בושת אורחיו

He must compensate him for indirectly causing him and his guests embarrassment. Therefore, the Rashbam points out,

כל שכן יציאה

דחסריה ממונא

Certainly רשב"ג penalizes him when he causes a loss.

10

דלמא כולה רשב"ג היא וחסורי מחסרה

Perhaps רשב"ג is the author of the entire Mishnah,
as the Rashbam explains

יציאה איכא בינייהו

תירוץ דחוק הוא

This is more plausible than to say
that they are arguing regarding a matter
not even mentioned in the Mishnah.

Therefore, the Gemara explains that רב חסדא referred to
the ruling of רשב"ג in the following ברייתא:

המוליך חטין לטחון ולא לתתן ועשאו סובין או מורסין	קמח לנחתום ואפאו פת ניפולין	בהמה לטבח וניבלה
---	--------------------------------------	------------------------

חייב

מפני שהוא נושא שכר

He is liable, if he was paid for his work.

However,

אומן שומר חנם

פטור

If a professional offers his services for free,
he is not liable.

However,

רשב"ג אומר

נותן לו דמי בושתו
ודמי בושת אורחיו

He must compensate him for indirectly causing him
and his guests embarrassment.

Therefore, the Rashbam points out,
כל שכן יציאה דחסריה ממונא
Certainly רשב"ג penalizes him when he causes a loss.